

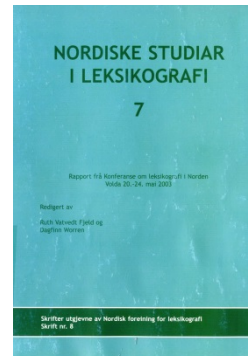
NORDISKE STUDIER I LEKSIKOGRAFI

Titel: En islandsk ensproget ordbog

Forfatter: Guðrún Kvaran

Kilde: Nordiske Studier i Leksikografi 7, 2005, s. 237-243
Rapport fra Konferanse om leksikografi i Norden, Volda 20.-24. maj 2003

URL: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/nsil/issue/archive>

© Nordisk forening for leksikografi

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre Nordiske studier i leksikografi (1-5) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

En islandsk ensproget ordbog

The intention with this paper is to compare *Íslensk orðabók*, a monolingual Icelandic dictionary, published 1983 and a new edition from the year 2002, take notice of the editors new principles and point out the methods they have chosen. The focus will especially be on loanwords and foreign words which until now have not been accepted in Icelandic dictionaries. In the editions from 1963 and 1983 a question mark was printed in front of many of them to show that they were not regarded as a part of the Icelandic vocabulary. Now several new loanwords are included in the new edition, and from the discussion in the newspapers, just after the book was on the market, it was obvious that there were diverse opinions on how far one should go in choosing them as lemmas.

The great number of dialectal words in the dictionary will also be discussed and the question whether they belong in a dictionary like this or rather in a dictionary of dialects will be addressed.

1 Indledning

Det vigtigste hjælpemiddel til forståelsen af hvilket som helst sprog er en god ordbog hvor brugeren kan finde ord og ordforbindelser, kollokationer og almindelige talemåder som han støder på i sit daglige liv. Men hvor store krav skal han kunne gøre til en ordbog? Skal han forvente at kunne finde alle de ord han støder på ved læsning af al slags tekster, gamle og nye, dialektale ord, personnavne, fremmedord, låneord og slang? I vil sikkert svare nægtende fordi sådan en bog ville være alt for stor, u håndterlig og dyr for almindelige mennesker. Hvilken vej har man valgt på Island? Det skal vi se lidt på i det følgende.

På Island er der en lang tradition i udgivelse af ordbøger. Den startede i det syttende århundrede og den har levet uafbrudt til dagen i dag. Næsten alle disse ordbøger var tosprogede, enten med islandsk som målsprog eller kildesprog. Den første islandske ensprogede ordbog, *Íslensk orðabók*, blev ikke udgivet før end i året 1963. Af indledningen fremgår at opslagsordene er omkring 65.000. Grundlaget var en meget udførlig islandsk-dansk ordbog, *Íslensk-dönsk orðabók*, udgivet i årene 1920–24. Den islandsk-islandske ordbog blev genudgivet 1983, og ifølge indledningen forøget og forbedret.

I en artikel fra 1998 behandlede jeg ordforrådet i de to første udgaver af *Íslensk orðabók* og valgte bogstavet D som er stort nok til at give et nogenlunde klart billede af materialet. I en anden artikel fra 1997 behandlede jeg de kilder som ligger bag materialet i *Íslensk-dönsk orðabók*.

Hvis man sammenligner udgaven fra 1963 med D-et i den islandsk-danske ordbog ses at en meget stor del af lemmaerne var hentet fra den sidstnævnte, d.v.s. 1160 af 1540. Rundt to hundrede (212) af de lemmaer som ikke findes i den islandsk-danske ordbog har en speciel betegnelse, d.v.s. de er markeret som fagord, de fleste fra zoologi eller botanik, som forældede ord, dialektord, ord fra poesien, både gamle og nye digte, og ord som har et spørgsmålstegn foran sig. Resten af lemmaerne er ord hentet fra det almene sprog eller fra den nyere litteratur.

Udgaven fra 1983 var vokset betydeligt og opslagsordene var nu omkring 85.000. Indenfor bogstavet D var opslagsordene nu omkring 2300, d.v.s. 760 flere end 1963. Deraf var godt 380 lemmaer hentet fra den islandsk-danske ordbog, ord som ikke var taget med 1963, for det meste sammensatte ord og afledninger. Ord, som var markeret som gamle eller forældet, var 110. Nu blev flere dialektord taget med, ialt 85 indenfor bogstavet D. Det samme gjaldt personnavne, 26 begyndte på D. Til slut var der 23 forkortelser, så nye ord fra det yngre almene sprog var kun 135.

2 En ny udgave 2002

Denne indledning var nødvendig for at forstå hvilket materiale redaktørerne havde at arbejde med når de begyndte at forberede en ny udgave. Den var færdig og kom på tryk i november 2002. Jeg vil nu sammenligne den med udgaven fra 1983 men jeg lægger vægt på at mine synspunkter ikke er tænkt som egentlig ordbogskritik. Jeg vil også her arbejde videre med Det, se på redaktørernes principper og specielt beskæftige mig med hvad de har valgt ved at beholde og kaste bort. Jeg vil især se på hvorledes de behandler låneord og fremmedord som indtil nu ikke har været velkomne i en islandsk ordbog. I udgaverne fra 1963 og 1983 var der et spørgsmålstejn sat foran ganske mange af dem som henvisning til at de ikke var blevet accepteret i sproget. Spørgsmålstegnet var taget i arv fra den islandsk-danske ordbog. Nu er der en del nye fremmedord taget med, og i den diskussion, som foregik i aviserne lige efter at brugeren fik bogen i hånden, opstod der diverse meninger om valget af den slags ord. Jeg vil også komme ind på den masse af dialektale ord som endnu findes i bogen og diskutere hvor vidt man skal gå i at inkorporere sådanne ord. Til slut vil jeg komme ind på personnavne og deres behandling i en ordbog over almensproget.

I indledningen til udgaven fra 2002 kan man læse at opslagsordene nu er omkring 90.000; 95.000 hvis man tager med sideformer og varianter. Indenfor bogstavet D har vi nu omkring 2500 (2508) lemmaer, d.v.s. omkring 200 flere end 1983. Men ordforrådet i bogen har ikke kun vokset, det har også ændret sig. Ganske mange ord er udeladt, f.eks. adskillige plantnavne, medens nye er blevet føjet til, især nye sammensatte ord, men også nye plantnavne, nye fuglenavne og et udvalg af kælenavne. Jeg har ikke i sinde at tale om sammensætninger og afledninger og hvorledes man skal finde en vej til at vælge hvilke af dem skal med til en ordbog for almenheden og hvilke kan undværes fordi deres betydning er øjensynlig og ikke behøver at forklares. Sammensætninger og afledninger er et svært tema når man står overfor et valg til en ordbog og de er emne til mange foredrag.

2.1 Nye betegnelser

Jeg vil nu gå over til de emner som jeg har tænkt specielt at se på, d.v.s. tre af de emner som er specielt markerede, f.eks. fremmedord, dialektale ord og personnavne. Først vil jeg kort behandle tre af de tegn som blev brugt 1983 for at markere en del af ordforrådet og beskrive hvilken metode der nu bruges. Det fjerde tegn er nyt.

Først er det spørgsmålstejn. Det forklaredes 1983 på følgende måde: «dårligt sprog, ord eller betydning som man skal undgå i islandsk (som regel anvendt hvor et bedre ord findes i forklaringen)» (xiv, i oversættelse). I indledningen til udgaven 2002 behandles dette tegn og der står: «Spørgsmålstegnet alene ... passede dårligt til den meget forskelligartede samling af

ord, ordforbindelser, syntaktiske eksempler og bøjningsformer som det skulle advare brugeren mod. Man kan sige at fire tegn eller markeringer nu har afløst det gamle spørgsmålstegn» (viii, i oversættelse). Disse tegn er: dobbelt spørgsmålstegn (??), udråbstegn og spørgsmålstegn (!?), *óforml.* og *alþj.* som forklares på følgende måde: dobbelt spørgsmålstegn angiver at ordet er et fremmedord som der er tvivl om hvorvidt det kan regnes som islandsk, det er stænk (d.v.s. stænk i betydningen 'udenlandsk ord', det islandske ord er *sletta*). Udråbstegn og spørgsmålstegn betyder at et ord eller en vending ikke er helt anerkendt, det regnes for mindre godt sprog i almindelige sproglige situationer. Det tredje tegn, *óforml.* (*óformlegur* 'uformel'), bruges for islandsk udtryksmåde som af forskellige grunde (ofte på grund af oprindelse) hovedsagelig bruges i uformel tale og ikke gerne i skriftsproget eller i formelle situationer, og det fjerde tegn, *alþj.* (*alþjóðlegur* 'international'), bruges om internationale ord som er blevet anpasset det islandske sprog og har den samme betydning som i de fleste af vores nabolande. Disse ord er ofte af græsk eller latinsk oprindelse. Da udgaven fra 1983 var mere normativ end den nye fandtes der ikke en speciel betegnelse for ord som kun bruges hos bestemte kredse eller bruges i specielle situationer og ikke er almindelig anerkendt eller kendt. Disse ord er nu markeret med *slangur* 'slang'.

Dialektale ord blev før markeret med et specielt tegn, $\text{\textcircled{O}}$, men nu med *stb.*, (*staðbundið* 'brugt lokalt'), og i parentes står: «nu i mange tilfælde meget sjældent». Et kors, †, blev sat foran et oldislandskt og forældet ord i udgaven fra 1983 og korset bruges i samme betydning i 2002-udgaven. Personnavne var ikke markeret 1983 men har nu betegnelsen *SÉRN* (*sérnafn*, 'proprium'). Redaktørernes formål med den nye markering har vel været at give brugeren bedre oplysninger om en speciel del af ordforrådet.

Af indledningen til udgaven 2002 fremgår det at redaktionen havde i sinde at bevare den rolle indenfor islandsk sprogrøgt som dens første redaktør, Árni Böðvarsson, havde tænkt sig at den skulle have. Redaktørerne indrømmer nu at de har valgt andre metoder end for fire årtier siden. De siger at de har været konservative i deres valg af nye fremmedord, stænk og slang i bogen da en del af sådanne ord ofte lever kort tid i sproget medens andre bedre hører hjemme i specielle ordbøger. Deri er jeg helt enig med dem. De siger videre at redaktionen har set på beskrivelsen af denne del af ordforrådet som en selvfølgelighed hvis ordene havde sat deres spor i sproget, f.eks. i litteraturen. Dette gælder blandt andet gamle danismer som til dels levede deres liv uafbrudt i talesproget selvom man undgik dem i skriftsproget.

2.2 Låneord og fremmedord

Lad os nu se på nogle eksempler af ord indenfor bogstavet D som 1983 blev markeret med et spørgsmålstegn, og hvorledes man behandler dem nu. Derefter vil jeg nævne nogle eksempler af ord som blev føjet til den nye udgave og hører hjemme under dette emne.

I alt var i 1983-udgaven spørgsmålstegn foran 45 ord, og hvis vi ser først på dem og de tegn, som nævnes som erstatninger i indledningen til udgaven 2002, så er ikke et eneste af disse ord markeret med dobbelt spørgsmålstegn, d.v.s. som fremmedord eller stænk. To ord er markeret med udråbstegn og spørgsmålstegn. Det ene er ordet *djús*, taget til låns fra engelsk *juice*. Hvis vi slår op i udgaven 1983 finder vi to betydninger, 'frugtsaft' og 'alkohol, alkoholblanding'. 2002 er betydningerne tre. Den første, som er umarkeret og ikke fandtes i udgaven 1983, er 'frugtekstrakt fortyndet med vand'. Den anden er den som har udråbstegn og spørgsmålstegn, d.v.s. 'frugtsaft'. Her må forskellen være at *djús* ikke i islandsk normalt bruges om ren frugtsaft. Den tredje betydning 'alkohol, alkoholblanding' markeres nu som slang.

Det andet ord som fik spørgsmålstegn 1983 og udråbstegn plus spørgsmålstegn 2002 er verbet *dúndra* 'styrte, falde tungt'. Det er ikke nyt i sproget og ganske almindeligt, især i præsens participium som et forstærkende ord, f.eks. i forbindelsen *dúndrandi höfuðverkur* 'dumdrende hovedpine'. Det burde derfor have været markeret som 'uformelt'.

En god del af ordene har markeringen *óforml.* 'uformel', ialt tolv. Som eksempel kan nævnes opslagsordene *dáldill*, *dá'till* for *dálitill* 'ganske lille'. Her drejer det sig kun om utydelig udtale af vokal i tryksvag stilling, som det findes masser af, og ordformerne skulle have været taget bort selvom de af og til findes i skriftsproget. Nogle andre eksempler med markeringen 'uformel' er *dampskip* som også er markeret *sögul.* (*sögulegur* 'historisk, ordet er ikke i brug længere'), *dansiball* efter dansk *dansebal*, med en uislandsk bindevokal, *dempari* 'dæmper', *dinamór* 'dynamo', *djobb* 'job', *dobla* 'doble', *domm* 'nedslået, slap', *dóp* fra engelsk 'dope' og *dópisti* 'den som er afhængig af narkotika'.

En markering som ikke blev nævnt i indledningen for de ord som før havde et spørgsmålstegn, er *gam.* (*gamalt mál eða gamaldags*, *þó ekki horfið úr nútímamáli* 'gammelt eller gammeldags udtryk som ikke er forsvundet ud af nutidssproget'). I mange tilfælde er der tale om låneord, og der kan nævnes *dampa* 'dampe' og *dampur* 'damp', begge to gamle låneord fra dansk. Verbet *datera* 'datere' har markeringen 'gammelt', ved betydningen 'datere (et brev)' men et kors ved betydningen 'tidsfæste'. Her står korset med rette foran 'tidsfæste', men betydningen 'datere' skulle have haft markeringen 'uformel'; den er ret meget brugt endnu. *Daut* i forbindelsen *ekki daut* 'slet ikke noget' er også markeret 'gammel, gammeldags'. Udtrykket er lånt fra dansk 'ikke en døjt' og det samme gælder muligvis *dinarður* 'morgenmad, frokost'. De kunne lige så godt have haft markeringen *sjaldg.* (*sjaldgæft* 'sjældent') fordi de høres ikke i det daglige sprog. *Djamm* markeres både som gammelt og som slang. 1983 opgives betydningen 'bal, knald'. 2002 er denne betydning markeret både som 'slang' og 'gammelt sprog'. En anden betydning, som er markeret som slang, er tilføjet 2002. Den er 'forlystelseliv med hjemmeparties, dans og barbesøg'. Her synes jeg at markeringen 'uformel' havde været mere passende. Men ordet er gammelt nok til at kunne stå som en del af ordforrådet uden markering.

Foruden betydningen 'tidsfæste' som jeg nævnte før var der kun et ord markeret med kors, d.v.s. som forældet. Det er *dampi* i betydningen 'damp'. Der ville markeringen 'gammelt sprog' have været mere passende.

Med 'slang' markeres, foruden dem som jeg allerede har nævnt, kun *dúlla*. I udgaven 1983 findes kun betydningen 'en lille dug, oftest hæklet'. Ordet regnes som taget til låns fra dansk *dulle* 'dug'. Denne betydning er ikke markeret nu da ordet er ganske almindeligt. Men det har fået en ny overført betydning, d.v.s. 'et smukt barn, en kvinde, og ironisk om en mand med et dukkeansigt'. Den markeres som slang men det passer ikke med den beskrivelse af slang som findes i indledningen. Betydningen er godt kendt, især hvis den bruges om små børn, og det ville have været bedre at anvende markeringen 'uformel'.

En god del af de ord som havde spørgsmålstegn 1983 er nu umarkeret. De gjaldt måske for tyve år som fremmedord, men er nu accepteret af de fleste som en del af ordforrådet. Som eksempler kan nævnes *dúkka* og *dúkkulisa*, 'dukke' og 'dukkelise, påklæningsdukke', som begge to er brugt af næsten alle, unge og gamle. De er ganske vist låneord fra dansk men de islandske ord som lever ved siden af, *brúða* og *pappírbrúða*, lyder højtidelige og bruges af ganske få. Et andet eksempel er *dörslag* som kendes også godt, i hvert fald i talesproget, som betegnende for en speciel art sigte. Jeg spurgte om ordet i instituttets radioudsendelse og fik mange svar og forskellige udtaleformer som *dorslag*, *dosslag*, *dusslag*, fordi ordet ses sjæl-

dent på tryk. Det samme gælder ikke for f.eks. *doffinera* 'smykke, pynte' og *drífa* 'drue'. I islandsk etymologisk ordbog siges om *doffinera* at ordet sikkert er låneord, men at det er uvist hvorfra det stammer. Hvis man slår op i seddelsamlingen hos Institut for leksikografi findes der kun seks eksempler fra trykte kilder som alle stammer fra Halldór Laxness romaner, og ganske få findes i talesprogssamlingen. Jeg spurgte om det i radioudsendelsen men fik ingen positive svar; det synes ikke at være brugt længere. Ordet er derfor ikke en del af det almindelige ordforråd. Det kan gerne være med i ordbogen men det skulle markeres som 'gammelt'. *Drífa* er et låneord fra dansk, *drue*, fra det 19. århundrede. Det har aldrig været almindeligt og det almindelige ord er *prúga*. Det kunne derfor med rette have været markeret enten med 'gammeldags' eller 'sjældent'.

Nogle af ordene har nu fået specielle betegnelser hvis de kun eller næsten kun bruges inden for en vis branche af erhvervslivet. Som eksempler kan nævnes *dekklest* 'skipslast på dækket' og *daviða* 'david, en jernstang befæstet til skibssiden og anvendt som kran' som begge stammer fra sømandssproget (sjóm.), og verbet *dúkka* 'dykke et søm' og *dúknál* 'et instrument anvendt for at dykke et søm' fra industri og håndværk (iðn/tækni). Disse markeringer synes jeg at er brugervenlige.

Til sidst vil jeg nævne ord som før havde et spørgsmåltegn og nu er blevet udeladt i 2002-udgaven. De er ikke mange inden for bogstavet D, kun fem. Et af dem er *Danmerkursund* om havet mellem Island og Grønland. Det kunne lige så godt have været markeret som 'gammelt'. Verbet *daska*, dansk 'daske', *dúnst*, dansk 'dunst', og *dúnst(r)a*, dansk 'dunste' er ganske sjældne og behøver ikke at optage plads i den nye udgave. Men det gælder også for masser af andre ord som har deres plads i bogen enten markeret som gamle eller sjældne.

Jeg har nu gennemgået de ord indenfor bogstavet D som 1983 havde et spørgsmålstegn. Det var et stort fremskridt at lade det forsvinde i 2002-udgaven og prøve at finde andre muligheder for at markere ordene. Det er svært at drage en linie mellem det som skal beholdes og det som skal kastes bort. Der må man støtte sig til en grundig undersøgelse, som er meget tidkrævende, ikke kun den følelse man har overfor ordene og deres brug.

Ikke et eneste af dem med spørgsmålstegn markerede fremmedord fik markeringen *alþj.* (*alþjóðlegur* 'international') indenfor bogstavet D. Forklaringen er at ord, som nu har denne markering, f.eks. *demókrati*, *demonískur*, *diplómat*, *diplómatískur*, gjaldt 1983 og gælder hos mange endnu som fremmedord som ikke hører hjemme i en islandsk ordbog over almen sproget.

Som jeg hentydede til i begyndelsen så var der nogen diskussion om ord som var optaget i 2002-udgaven og markeret som slang. Et af dem var *dissa* 'vise en den kolde skulder'. Andre som blev nævnt mest var substantivet *bögg* 'chikaneri' og verbet *bögga* 'chikanere' fra engelsk *bug*. De er markeret som slang men hvorfor så ikke *meila* 'sende e-mail' som har markeringen uformel. Der ser jeg ikke en stor forskel. Interjektionen *sjitt* fra engelsk *shit* er markeret med dobbelt spørgsmålstegn men alligevel taget med. Som jeg sagde før så har det været redaktionens opfattelse at beskrivelsen af denne del af ordforrådet var en selvfølgelighed hvis ordene havde sat deres spor i sproget. Men gælder det ord af denne type, d.v.s. ord som kun lever en tid i talesproget og hvor skal man drage linien? Hvorfor var interjektionerne *djísus* og *fökk jú* så ikke taget med? Dem har man hørt ganske ofte i det mindste i over tyve år. Hvorfor finder vi ikke ordet *e-póstur* 'e-mail' som en meningsmåling viser at er meget mere brugt hos almenheden end det islandske ord *tölvupóstur*, hvorfor finder vi ikke *PC*, *lúkk*, *læv* og andre fremmedord som man hører ganske ofte? Det er ikke min mening at disse ord hører hjemme her, de skulle findes i en fremmedordbog, men hvis

man begynder at tage ord af denne type med så må det være system i galskapen. Indledningen siger ikke noget om hvilke principper blev brugt for at vælge hvad skulle med og hvad skulle stå udenfor.

2.3 Dialektale ord

Nu vil jeg sige nogle få ord om de ord som bruges lokalt. Som jeg sagde før kom mange af de ord som er markeret som dialektale ind i udgaven fra 1983 og de stammer fra tale-sprogssamlingen på Institutt for leksikografi. Bag mange af dem er der ganske få eksempler. Jeg så på de specielt markerede ord indenfor bogstavet D i udgaven 1983 og sammenlignede dem med 2002-udgaven. Mange er nu ikke med længere, andre har ingen markering og endnu andre er markeret med *sth* (*staðbundið* 'ord brugt på bestemte steder, dialektord'). Der står ikke noget i indledningen om de principper som gjaldt her. Jeg slog mange af disse ord op i instituttets seddelsamlinger og kunne ikke finde et princip for hvorfor et ord er med og et andet tages bort, hvorfor et ord beholder sin markering og et andet nu er umarkeret.

2.4 Personnavne

Til sidst vil jeg komme lidt ind på personnavne. De var ikke med i udgaven fra 1963, men kom ind i udgaven 1983. Flere er blevet føjet til i den nye udgave, men ganske mange navne har dog ikke fundet plads i bogen. Navneforrådet har ændret sig betydeligt i de sidste årtier, nye navne af udenlandsk oprindelse under betydelig større indpas end før, men de er for det meste udeladt. Hvor skal man trække grænsen her? Det forekommer også inkonsekvent, gerne at anføre etymologien til personnavne, når ordbogen ellers ikke indeholder etymologi. Man kunne tænke sig i en ordbog som denne at nøjes med to grupper personnavne. I tilfælde hvor appellativer også anvendes som personnavne kunne dette passende anføres. Dette gøres i mange tilfælde som *Burkni* 'bregne' og *Bera* 'hunbjørn', men hvorfor så ikke f.eks. *Blær* 'vindpust' eller *Ósp* 'asp' som savnes. En anden gruppe er tilfælde hvor personnavne indgår i talemåder som *fallegur Þorlákur*, ordret 'en smuk Þorlákur' anvendt i en omvendt betydning 'en slem knægt', eller *allt önnur Ella* 'en helt anden sag'. Det sidstnævnte udtryk – som vistnok er af nyere dato – var i 2002 en tilføjelse til 1983-udgaven.

I 2002-udgaven er det nyt at adskillige kælenavne er taget med. Det har været redaktionens egen bestemmelse uden at det nævnes i indledningen. Kælenavne er et svært emne som ikke er blevet undersøgt grundigt i islandsk. Vi har et stort antal kælenavne og bag et kæle-navn kan der ofte være adskillige personnavne. Det er løst i ordbogen på den måde at to personnavne nævnes og så kommer der tre prikker. Ved *Dóri* f.eks. står: 'kælenavn, jfr. Halldór, Steindór ...'. De fleste som bliver kaldt *Dóri* har et navn som ender på *-dór* så denne forklaring siger os måske noget. Men *Dadda* er meget sværere. Der står: 'kælenavn, jfr. Arnbjörg, Dagný ...'. *Dadda* er et navn som ganske mange kvinder har som kælenavn, f.eks. Aðalheiður, Arnheiður, Dagbjört, Droplaug, Þorbjörg, Þorgerður, Þórdís, Þórunn og mange flere så at brugeren får kun den besked at *Dadda* er et kælenavn. Mere ved han egentlig ikke. Kælenavne lige som personnavne hører efter min mening ikke hjemme i en ensproget ordbog over nutidssproget men i en speciel navnebog.

3 Avslutning

Jeg har nu gennemgået de tre emner som jeg nævnte i begyndelsen. Jeg har fremdraget flere negative punkter end positive og det er måske ikke retfærdigt. Udgaven fra 2002 er i mange henseender bedre end den fra 1983. Den bygger dog i for høj grad på den ældre udgave, som igen bygger næsten helt på udgaven fra 1963 som igen bygger på den islandsk-danske ordbog fra 1920–1924. Hver gang drejede det sig om en revideret udgave men ikke en udgave som blev gennemtænkt på nyt. Derfor sidder for meget tilbage af gammelt stof som vi kunne undvære nu. I indledningen kommer hovedredaktøren netop ind på fremtiden hvor han håber at en ny udgave kunne udkomme inden få år og at man stadig ville kunne bearbejde nye og bedre ordbøger for almenheden. Det jeg håber er at den næste udgave bliver gennemtænkt fra grunden og at man ikke kun bygger på udgaven fra 2002. Der er sket større fremskridt inden for leksikografi i den senere tid, teknikken er helt anden end før. Nu kan man benytte sig af databanker, ordbanker, tekstsamlinger, konkordancer, frekvensordbøger og adskillige andre ting for at lave en god, moderne ordbog.

Bibliografi

- Árason, Mörður (red.) 2002: *Íslensk orðabók*. Edda, Reykjavík.
- Blöndal, Sigfús 1920–1924: *Íslensk-dönsk orðabók*. Gutenberg, Reykjavík.
- Böðvarsson, Árni (red.) 1963: *Íslensk orðabók handa skólum og almenningi*. Anden udgave 1983. Menningarsjóður, Reykjavík.
- Kvaran, Guðrún 1997: «Rætur og heimildir». I: *Orð og tunga 3*, Reykjavík, 9–14.
- Kvaran, Guðrún 1998: «Uppruni orðaforðans í 'Íslenskri orðabók'». I: *Orð og tunga 4*, Reykjavík, 9–15.